

Nr 127

Utlåtande i anledning av väckta motioner om effektivare trafikundervisning i skolorna.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 510 av herr Sveningsson m. fl. och II: 519 av herr Björck i Nässjö m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning i syfte att i skolan införa en mera effektiv trafikundervisning med beaktande av vad i motionerna anförts.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *skolöverstyrelsen*, som anført i huvudsak följande.

I motionerna framhålls önskvärdheten av att en mera effektiv trafikundervisning införs i skolorna.

De åtgärder som antytts i motionerna har till stor del redan tillgodosetts genom de riktlinjer och anvisningar för skolornas trafikundervisning som utfärdats av SÖ den 15 maj 1968 och genom tillkomsten av statens trafiksäkerhetsverk.

I riktlinjerna och anvisningarna för skolornas trafikundervisning framhålls bl. a.:

»Enligt grundskolans läroplan har trafikundervisningen till syfte att bringa eleverna kunskap om olika trafikmiljöer, gällande trafikregler och olika trafikantgruppers situation och beteende i trafiken. Den skall utveckla elevernas färdigheter och förmåga att klara olika trafiksituationer. Den skall vidare hos eleverna grundlägga förståelse och respekt för gällande trafikregler och hänsyn till andra trafikanter.

Trafikundervisningen skall på låg- och mellanstadiet företrädesvis anknyta till närsamhället med trafikövningar i den trafikmiljö, där eleverna dagligen vistas som trafikanter. Under hela lågstadiet anknyter trafikundervisningen företrädesvis till hembygdskunskap och gymnastik. På mellan- och högstadiet behandlas trafikfrågor främst inom samhälls- och naturorienterande ämnen samt i ämnet gymnastik.

Den särskilda trafikundervisningen skall på lågstadiet omfatta 18—22 lektioner och på mellan- och högstadiet 20—24 lektioner per årskurs. Tidsangivelsen bör betraktas som den tidsram inom vilken undervisningen kan koncentreras till vissa perioder under läsåret.»

Trafik är en del av umgänget mellan individer i ett samhälle och fordrar en anpassning till miljö och andra trafikanter. Trafikundervisningen knyter an till samhällslivet i övrigt och ingår därför som ett led i den allmänna fostran av eleverna till goda samhällsmedborgare. Av den anledningen bör trafikundervisningen inte ha en särställning, utan på ett naturligt sätt an-

knyta till undervisningen i övrigt. Förutsättningarna för att uppfylla kravet på en ändamålsenlig trafikundervisning fås genom samordning mellan olika ämnen.

För central samverkan rörande i första hand samordningen av trafiksäkerhetsverkets allmänna trafiksäkerhetsinformation med skolornas kontinuerliga trafikundervisning har i SÖ hösten 1968 bildats en särskild arbetsgrupp — TRUSK. I denna ingår representanter för rikspolisstyrelsen, Sveriges Radio, trafiksäkerhetsverket samt NTF som adjungerad ledamot. Arbetsgruppens huvuduppgift skall vara att bl. a. följa utvecklingen inom trafiksäkerhetsområdet och medverka till att skolan ständigt blir informerad om och aktiverad i det trafiksäkerhetsarbete som pågår och att ta egna initiativ i fråga om åtgärder som bedöms angelägna när det gäller skolans trafikundervisning och skolans övriga verksamhet på trafiksäkerhetsområdet. TRUSK skall vidare i hög grad vara inriktad på att medverka till att trafiksäkerhetsfrågorna blir beaktade i lärarutbildningen och i all lärarfortbildning.

Som ett led i lärarfortbildningen och för att intensifiera och underlätta trafikundervisningen har TRUSK under innevarande år utarbetat ett utbildningsmaterial för i första hand berörda lärare på grundskolans högstadium. TRUSK kommer under hösten 1969 att diskutera formerna för lärarfortbildning även för grundskolans låg- och mellanstadielärare.

Under våren 1969 har inom TRUSK tillsatts en arbetsgrupp med uppgift att finna former för en intensifierad trafikundervisning på det gymnasiala stadiet.

För att få ytterligare faktaunderlag om trafikundervisningen i skolorna samt underlag för bedömningar av trafikinformationens effekter har statens trafiksäkerhetsverk i samråd med TRUSK under våren 1969 genomfört en undersökning. Resultatet kommer att presenteras under hösten 1969.

I den nya läroplanen, som träder i kraft hösten 1970, införs de riktlinjer och anvisningar för grundskolans trafikundervisning som utfärdades den 15 maj 1968. Trafik ingår som huvudmoment i samtliga årskurser. På högstadiet har trafikämnet tillgodosetts inom en rad arbetsområden såväl i skolans obligatoriska ämnen som i vissa tillvalsämnen. Den i den nya läroplanen anslagna tiden för »fritt valt arbete» kommer också att ge möjligheter att inom vissa arbetsområden ta upp trafikfrågor. Ett speciellt arbetsområde för trafik finns i förslaget. Syftet med detta är att ge eleverna tillfälle att inhämta de teorikunskaper som fordras för körkort för lätt motorcykel och därvid utveckla även deras praktiska trafikfärdigheter.

Utskottet är helt ense med motionärerna om vikten av att man genom en effektiv trafikundervisning i skolorna bibringar eleverna inte bara kännedom om gällande allmänna trafikregler utan också, vilket är det viktigaste, respekt och förståelse för de krav som trafiken i dagens samhälle ställer på den enskilde. Av det över motionerna avgivna yttrandet framgår att skolöverstyrelsen ägnar trafikundervisningen stor uppmärksamhet. Överstyrelsen har bl. a. bildat en arbetsgrupp som har som en av sina huvuduppgifter dels att följa utvecklingen inom trafiksäkerhetsområdet och medverka till att skolan ständigt blir informerad om och aktiverad i det trafiksäkerhetsarbete som pågår, dels att ta egna initiativ i fråga om skolans trafikundervisning och skolans övriga verksamhet på trafiksäkerhetsområdet. Utskottet

finner detta värdefullt och vill understryka vikten av energiska åtgärder på området inte bara på grundskole- utan även på det gymnasiala stadiet. Utskottet anser sig emellertid inte ha anledning föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla om den av motionärerna önskade utredningen. Utskottet avstyrker därför motionerna och hemställer

att riksdagen avslår motionerna I: 510 och II: 519.

Stockholm den 28 oktober 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 126.